

MINISTER
Rodziny i Polityki Społecznej

Warszawa, 01.12. 2021 r.

BKA-V.084.2.1.2021.EB

Pan
Piotr Matusiak
p.o. Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy
w Białymstoku
ul. Pogodna 63/1
15-365 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 118a ust. 1 w związku z art. 103 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹ (dalej: ustawa), Minister Rozwoju, Pracy i Technologii, a następnie Minister Rodziny i Polityki Społecznej przeprowadził w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku (dalej: PUP/Urząd), kontrolę w zakresie wydatkowania w 2020 r. środków Funduszu Pracy na realizację wybranych instrumentów rynku pracy, z możliwością pozyskiwania informacji z okresów wcześniejszych i późniejszych.

I. Podsumowanie wyników kontroli

1. Działalność PUP w Białymstoku w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.
2. Urząd zachował właściwość podmiotową, tj. środki Funduszu Pracy (dalej: FP) przyznawane były uprawnionym osobom i podmiotom przez Starostę Powiatu Białostockiego (dalej: Starosta), w imieniu którego działali prawidłowo umocowani pracownicy Urzędu.
3. PUP zachował prawidłowość przedmiotową, tj. środki FP przekazywał na badane instrumenty rynku pracy: dodatek aktywizacyjny (art. 48 ustawy), refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (art. 46 ustawy), dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej (art. 46 ustawy), prace interwencyjne (art. 51 i art. 56 ustawy), staż (art. 53 ustawy), bon szkoleniowy (art. 66k ustawy), bon stażowy (art. 66l ustawy), bon na zasiedlenie (art. 66n ustawy).
4. W 2020 r., Urząd nie realizował bonu zatrudnieniowego, określonego w art. 66m ustawy.
5. PUP wypłacał środki FP osobom uprawnionym i w prawidłowej wysokości.
6. W 76 zbadanych sprawach, Urząd wydatkował środki FP realizując:
 - zawarte pisemnie umowy z uprawnionymi osobami (63 sprawy),
 - prawidłowo wydane decyzje o przyznaniu dodatku aktywizacyjnego (10 spraw),

¹ t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1100, ze zm.

10935

- 10936
- wnioski o zorganizowanie stażu dla bezrobotnych w Starostwie Powiatowym w Białymstoku (3 sprawy).

7. W 8 badanych instrumentach rynku pracy, Urząd przyznał i wydatkował środki FP na podstawie prawidłowo sporządzonej dokumentacji, tj. kompletnej pod względem merytorycznym.

8. PUP właściwie udokumentował, rozliczył i zaksięgował środki FP wydatkowane na realizację badanych instrumentów rynku pracy. Stosowane w PUP druki rozliczenia zakupów w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej nie zawierały informacji, wymaganej odpowiednio w § 5 ust. 5 i § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej² (dalej: rozporządzenie w sprawie refundacji i dofinansowania), o przysługującym prawie do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego zawartego w wykazywanych wydatkach.

9. PUP przyznał pomoc *de minimis* zgodnie z art. 37 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej³.

10. Urząd sprawował nadzór nad realizacją wszystkich 8 badanych instrumentów rynku pracy, z zastrzeżeniem stwierdzonych poniżej nieprawidłowości.

Stwierdzone nieprawidłowości

11. Za nieprawidłowe działanie uznano:

- stosowanie wymogu dostarczenia zaświadczenia od pracodawcy potwierdzającego zatrudnienie przez osoby, którym przyznano prawo do dodatku aktywizacyjnego, do 10. dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, a w przypadku jego niedostarczenia lub dostarczenia po terminie wyznaczonym przez Urząd, odpowiednio:
 - wydanie decyzji o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego, m. in. na podstawie art. 48 ustawy oraz § 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania zasiłku dla bezrobotnych, stypendium i dodatku aktywizacyjnego⁴ (dalej: rozporządzenie w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium), gdzie nie został określony obowiązek dostarczenia przez bezrobotnego takiego zaświadczenia,
 - wypłatę świadczenia, po terminie wskazanym w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium,
- wskazanie w uzasadnieniu decyzji o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego m. in. okoliczności niedostarczenia żądanego zaświadczenia o zatrudnieniu/wykonywaniu innej pracy zarobkowej/osiągającym wynagrodzeniu, tj. niewynikającej z przepisów ustawy oraz aktów wykonawczych do ustawy (2 przypadki),
- nieujęcie we wszystkich zbadanych wnioskach o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oznaczenia formy prawnej prowadzonej działalności (§ 2 ust. 2 pkt 1 lit. h rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania) oraz informacji o liczbie wyposażonych lub doposażonych stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych lub skierowanych opiekunów (§ 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania),
- powiadomienie o uwzględnieniu wniosku o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej po terminie wskazanym w § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania (1 przypadek),
- nierealizowanie wymogu określonego w § 9 ust. 5 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania dotyczącego dokonywania oceny prawidłowości wykonania umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej w trakcie jej trwania,

² Dz.U. z 2017 r. poz. 1380.

³ tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 743.

⁴ Dz. U. z 2014 r. poz. 1189.

- nieokreślenie, we wszystkich zbadanych umowach w sprawie organizacji prac interwencyjnych obowiązku informowania Starosty o zmianach w zawartej z bezrobotnym umowie o pracę wymaganego w § 5 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie organizowania prac Interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne⁵ (dalej: rozporządzenie w sprawie prac interwencyjnych),
- nieujęcie, we wszystkich zbadanych wnioskach o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu, elementu dot. liczby przewidywanych miejsc pracy, na których bezrobotni będą odbywać staż, o czym mowa w § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 sierpnia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych⁶ (dalej: rozporządzenie w sprawie stażu),
- nieokreślenie, we wszystkich zbadanych programach stażu, opiekuna osoby objętej programem stażu, co było niezgodne z art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy,
- dokonanie, w ramach bonu szkoleniowego, płatności za fakturę po terminie określonym w § 5 ust. 1 pkt 2 umowy zawartej pomiędzy Urzędem a Instytucją szkoleniową (1 przypadek),
- niezawarcie aneksu w przypadku zmiany umowy o zorganizowanie stażu dla bezrobotnego w ramach bonu stażowego (2 przypadki).

II. Ustalenia i oceny

II.1. Ogólne

12. W 2020 r., realizacją wybranych instrumentów rynku pracy zajmowali się pracownicy następujących komórek organizacyjnych Urzędu:

- Działu Instrumentów Rynku Pracy – 13 pracowników (staże, bony stażowe, bony na zasiedlenie, prace interwencyjne, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, oraz refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy),
- Działu Szkoleń – 4 pracowników (bony szkoleniowe),
- Działu Świadczeń – 16 pracowników (dodatki aktywizacyjne).

Ponadto, pracownicy Działów Finansowo-Księgowego, Pośrednictwa Pracy i Poradnictwa Zawodowego oraz Ewidencji i Informacji również uczestniczyli w realizacji poszczególnych instrumentów rynku pracy.

13. W 2020 r., w ramach FP, do Urzędu wpłynęło łącznie 1 439 wniosków dotyczących badanych instrumentów rynku pracy. Sposób rozpatrzenia wniosków, zawarcia i realizacji umów był następujący:

Wybrane instrumenty rynku pracy	Wnioski ogółem	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Wnioski rozpatrzone negatywnie	Wnioski pozostawione bez rozpatrzenia	Zawarte umowy/wydane decyzje	Liczba zrealizowanych umów/wydanych decyzji
Dodatki aktywizacyjne	1 007	961	46	0	933	933
Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	51	31	20	0	28	27
Dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej	148	42	106	0	41	41
Prace interwencyjne	5	4	1	0	3	3
Staż	159	139	19	1	110+13 (Starostwo Powiatowe w Białymstoku) +1 (PUP w Białymstoku)	91+12 (Starostwo powiatowe w Białymstoku)

⁵ Dz.U. z 2014 r. poz. 864.

⁶ Dz.U. 2009 Nr 142, poz. 1160.

Bony szkoleniowe	57	52	5	0	63	63
Bony stażowe	1	1	0	0	1	1
Bony na zasiedlenie	11	5	6	0	5	5

14. W Urzędzie, w 2020 r. nie był realizowany bon zatrudnieniowy określony w art. 66m ustawy. W Podziale środków Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na 2020 rok nie zostały zabezpieczone środki na tę formę aktywizacji.

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku⁷, z powodu braku zainteresowania ze strony osób bezrobotnych oraz pracodawców, od 2019 r. w Urzędzie nie realizowano formy wsparcia jaką jest bon zatrudnieniowy.

Nierealizowanie przewidzianego ustawą instrumentu rynku pracy, tj. bonu zatrudnieniowego, potencjalnie stanowiło ograniczenie dostępu do określonej ustawą formy wsparcia dla osób do 30. roku życia. Bon zatrudnieniowy ma na celu zachęcenie do podejmowania działań zmierzających do uzyskania zatrudnienia. Jednocześnie, zgodnie z art. 66m ust. 2 ustawy, bon zatrudnieniowy stanowi dla pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego, któremu powiatowy urząd pracy przyznał ten bon. W planie finansowym powinny być zapewnione środki na wszystkie formy aktywizacji przewidziane w ustawie.

[Akta kontroli: 193-312, 9797-9800, 9847-9876, 9891-9894]

II.2. Prawdliwość wydatkowania środków FP w ramach dodatku aktywizacyjnego

15. Do badania wybrano 10 spraw⁸.

16. W zbadanych sprawach, podstawę przyznania prawa do dodatku aktywizacyjnego stanowił art. 48 ust. 1 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeżeli z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową.

17. W zakresie dodatku aktywizacyjnego w PUP stosowano wzór wniosku o przyznanie dodatku aktywizacyjnego zamieszczony na stronie internetowej⁹ oraz wzór *Zaświadczenia do dodatku aktywizacyjnego z tytułu podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej z własnej inicjatywy*. Do wniosku zostało wprowadzone zobowiązanie wnioskodawcy o następującej treści:

„Jednocześnie zobowiązuję się do dostarczenia do 10-go dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni zaświadczenia od pracodawcy potwierdzającego zatrudnienie, a w przypadku podjęcia pracy w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy zaświadczenia o zatrudnieniu i osiągniętym wynagrodzeniu.

Nie przedłożenie zaświadczenia spowoduje wstrzymanie wypłaty świadczenia.”

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku¹⁰, wzór wniosku „...jest dokumentem sporządzonym w celach pomocniczych dla klientów Urzędu i nie jest formalnie zatwierdzony jako wzór obowiązujący. (...) Wprowadzenie do dokumentu regulacji w brzmieniu „nie przedłożenie zaświadczenia spowoduje wstrzymanie wypłaty świadczenia” nie wynika wprost z obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych. Niemniej interpretacja zapisu zawartego w § 4 (...) rozporządzenia, zgodnie z którym „starosta przyznaje dodatek aktywizacyjny po udokumentowaniu zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej...” zdaniem tutejszego Urzędu pozwala na uzależnienie wypłaty dodatku aktywizacyjnego za dany okres od przedłożenia zaświadczenia dokumentującego faktyczny okres pracy. Dokumentacja w postaci umowy o pracę stwarza wprawdzie domniemanie jej podjęcia, jednak

⁷ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 9 czerwca 2021 r.

⁸ Wykaz pn. *Lista wniosków o przyznanie dodatku aktywizacyjnego złożonych w 2020 roku w ramach środków Funduszu Pracy*, Lp.: 24, 156, 241, 326, 431, 513, 634, 724, 828, 940.

⁹ <https://bialystok.praca.gov.pl/-/12943144-dodatek-aktywizacyjny>

¹⁰ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 16 czerwca 2021 r.

nie pozwala z całą pewnością potwierdzić okresu faktycznego jej wykonywania. Wprowadzenie w/w zapisu było podyktowane przede wszystkim zasadą racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi jakimi są środki Funduszu Pracy oraz dbałością o prawidłowe ich zabezpieczenie i wydatkowanie w taki sposób, aby nie stwarzać możliwości powstawania sytuacji, w których wypłacony dodatek staje się świadczeniem nienależnym i jako taki podlega zwrotowi. Wypłata przyznanych decyzją administracyjną dodatków aktywizacyjnych następowała w ciągu 14 dni od przedłożenia dokumentacji potwierdzającej faktyczny okres pracy, zgodnie z obowiązującym harmonogramem wypłat świadczeń przysługujących w roku 2020.”

W zbadanych sprawach wnioskodawcy złożyli wnioski o przyznanie dodatku aktywizacyjnego oraz spełnili warunki do jego przyznania, co było podstawą do wydania decyzji, na podstawie których Starosta przyznał prawo do dodatku aktywizacyjnego. Stwierdzono 15 przypadków, w których:

- wydane zostały decyzje o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego, w których jako uzasadnienie wskazano m. in. okoliczność niedostarczenia żadanego zaświadczenia o zatrudnieniu/wykonywaniu innej pracy zarobkowej i osiąganym wynagrodzeniu, tj. niewynikającą z przepisów ustawy oraz aktów wykonawczych do ustawy (2 przypadki¹¹),
- dodatki aktywizacyjne zostały wypłacone po terminie, o którym mowa w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium, z powodu przedłożenia wymaganego przez PUP zaświadczenia po 10. dniu miesiąca, za który świadczenie jest wypłacane (13 przypadków¹²).

Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku¹³, wydanie decyzji o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego było spowodowane nieprzedłożeniem w Urzędzie zaświadczeń dokumentujących kontynuację zatrudnienia, pomimo kilkukrotnych kontaktów telefonicznych. Przedłożone przez osoby umowy zlecenia nie stanowiły dokumentacji potwierdzającej faktyczny okres wykonywania pracy, a jedynie przewidziany czas jej trwania. Natomiast wypłata dodatków aktywizacyjnych następowała po otrzymaniu przez Urząd zaświadczenia dokumentującego zatrudnienie.

Ponadto, p.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił¹⁴, że w przypadku osób, które otrzymały decyzje orzekające o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego „...nie składały one odwołania, nie przedkładały kolejnych zaświadczeń dokumentujących okres pracy, nie rejestrowały się ponownie w tutejszym Urzędzie jako osoby bezrobotne i nie kontaktowały się z pracownikami PUP odnośnie kontynuacji wypłaty dodatku aktywizacyjnego. (...) w przypadkach złożenia odwołania od decyzji o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego wraz z wymaganym w celu wypłaty świadczenia dokumentem (zaświadczenie lub świadectwo pracy), zaskarżoną decyzję uchyla się”. P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił także, że w przypadku przedłożenia wymaganych dokumentów w późniejszym okresie, istnieje również możliwość wzruszenia prawomocnej decyzji orzekającej o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego w trybie art. 154 Kodeksu postępowania administracyjnego¹⁵ (dalej: k.p.a.). Przed wydaniem decyzji o utracie świadczenia, osoby uprawnione były kilkukrotnie informowane o ciężącym na nich obowiązku dostarczenia w wymaganym terminie zaświadczenia o wykonywaniu pracy.

Działanie Urzędu, polegające na zobowiązaniu dostarczenia comiesięcznego zaświadczenia od pracodawcy potwierdzającego zatrudnienie, zostało ocenione jako działanie nieprawidłowe. Przepisy art. 48 ustawy oraz rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium nie przewidują utraty prawa do dodatku aktywizacyjnego w sytuacji niedostarczenia, przez osobę pobierającą dodatek, zaświadczenia o zatrudnieniu bądź wykonywaniu innej pracy

¹¹ Wykaz pn. *Lista wniosków o przyznanie dodatku aktywizacyjnego złożonych w 2020 roku w ramach środków Funduszu Pracy*, Lp.: 431, 513.

¹² Tamże, Lp.: 24 (3 wypłaty), 241 (2 wypłaty), 326 (1 wypłata), 431 (2 wypłaty), 513 (1 wypłata), 634 (3 wypłaty), 828 (1 wypłata).

¹³ Pisma p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z: 16 czerwca 2021 r., 23 czerwca 2021 r., 12 lipca 2021 r., 16 lipca 2021 r.

¹⁴ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 4 sierpnia 2021 r.

¹⁵ t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 735.

zarobkowej, jak również nie nakładają na osoby pobierające ww. dodatek obowiązku dostarczania zaświadczeń.

Ponadto, analiza przepisów rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium wskazuje, że nie określono w nim ani trybu, ani terminu dokumentowania faktu podjęcia zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej, od których zależy przyznanie świadczenia. W § 4 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium określono, że udokumentowania wymaga fakt podjęcia zatrudnienia lub wykonywania innej pracy zarobkowej, co może świadczyć o tym, że jest to czynność jednorazowa. Wprowadzenie przez PUP dodatkowych obowiązków dla uprawnionych oraz wypłacenie na tej podstawie świadczenia z przekroczeniem terminów wskazanych w rozporządzeniu w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium, jest działaniem niezgodnym z tym rozporządzeniem.

Podobnie ocenić należy 2 przypadki, w których na podstawie tak samo określonych przesłanek (tj. we wzorze wniosku stosowanym w Urzędzie, wprowadzonym w celach pomocniczych), wydano decyzje o utracie prawa do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego, przywołując w uzasadnieniu przesłankę, która nie została wymieniona w art. 48 ustawy, będącym m. in. podstawą do wydania tych decyzji. W art. 48 ust. 4 ustawy wskazano przypadki, w których dodatek aktywizacyjny nie przysługuje i brak tam przesłanki dotyczącej nieudokumentowania zatrudnienia w cyklach miesięcznych. W związku z powyższym, działanie Urzędu niezgodne z ustawą należy ocenić jako działanie nieprawidłowe.

18. W zbadanych sprawach, po uprzednim złożeniu wniosku przez osoby bezrobotne, Starosta, stosownie do § 4 pkt 2 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium, przyznał dodatek aktywizacyjny od dnia złożenia wniosku. Decyzje zostały wydane na podstawie przepisów art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. b oraz art. 48 ust. 1 i 3, art. 72 ust. 1 i 7 ustawy, § 4 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium oraz art. 104 k.p.a. Stosownie do art. 72 ust. 6 i 7 ustawy, w decyzjach wskazano, iż dodatek aktywizacyjny podlega waloryzacji na zasadach określonych w ustawie. W uzasadnieniu decyzji ujęto informację o przysługiwaniu dodatku aktywizacyjnego w wysokości do 50% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 ustawy, przez połowę okresu w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

19. Decyzje o przyznaniu prawa do dodatku aktywizacyjnego spełniły wymogi formalno-prawne określone w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. i zostały wydane w terminie wynikającym z art. 35 k.p.a.

20. Przypadki, w których dodatek aktywizacyjny nie przysługuje zostały wskazane w art. 48 ust. 4 ustawy. Stwierdzono, że wszystkie osoby, którym wydano decyzje o przyznaniu prawa do dodatku aktywizacyjnego spełniły warunki do jego uzyskania.

21. Osoby bezrobotne, które podjęły z własnej inicjatywy zatrudnienie bądź inną pracę zarobkową, decyzją Starosty, wydaną na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. a i b, art. 2 ust. 1 pkt 2, art. 33 ust. 4 pkt 1 i ust. 4 ca ustawy, utraciły status osoby bezrobotnej oraz prawo do zasiłku z dniem podjęcia pracy. Osoby te dostarczyły do PUP kopie umów o pracę lub umów cywilnoprawnych, potwierdzając tym samym podjęcie pracy.

22. Urząd wypłacił świadczenia w prawidłowej wysokości, zgodnej z ustaleniem wskazanym w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium.

23. W 8 sprawach, po upływie okresu pobierania dodatku aktywizacyjnego, Starosta wydał decyzje o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego, na podstawie przepisów art. 9 ust. 1 pkt. 14 lit. b w związku z art. 48 ust. 3 ustawy oraz art. 104 k.p.a. W 2 przypadkach, Starosta wydał decyzje o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego, na podstawie przepisów art. 9 ust. 1 pkt. 14 lit. b w związku z art. 48 ustawy, § 4 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium oraz art. 104 k.p.a., podając w uzasadnieniu jako powód niedostarczenie żądanego przez Urząd zaświadczenia.

[Akta kontroli: 193-266, 461-970, 9805-9808, 9811-9818, 9833-9838, 9847-9880, 9941-9943, 10857-10860]

II.3. Prawidłowość wydatkowania środków FP w ramach refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy

24. W 2020 r., 28 podmiotom zrefundowano ze środków FP koszty wyposażenia stanowiska pracy. Do badania wybrano 10 spraw¹⁶.

25. Zasady refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy zostały w Urzędzie określone w *Regulaminie udzielania refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, skierowanego opiekuna lub skierowanego poszukującego pracy absolwenta* (dalej: regulamin udzielania refundacji), stanowiącym załącznik nr 6 do Zarządzenia Nr 38/2019 Dyrektora PUP w Białymstoku z 30 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia regulaminów dotyczących instrumentów rynku pracy w PUP w Białymstoku (dalej: zarządzenie).

26. Dokumentacja związana z organizacją i realizacją 10 umów o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy była kompletna w zakresie wymaganym przepisami i uregulowaniami wewnętrznymi PUP, w szczególności zawierała:

- wnioski o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w tym dane i załączniki wymagane § 2 ust. 2 i 4 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania,
- umowy o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy, uwzględniające elementy wymagane § 4 ust. 3 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania,
- dokumentację potwierdzającą zatrudnienie na zrefundowanym stanowisku pracy bezrobotnych skierowanych przez PUP.

We wszystkich zbadanych sprawach wnioski o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy nie zawierały oznaczenia formy prawnej prowadzonej działalności (§ 2 ust. 2 pkt 1 lit. h rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, § 5 ust. 4 pkt 1 lit. h regulaminu udzielania refundacji) oraz informacji o liczbie wyposażanych lub doposażanych stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych lub skierowanych opiekunów (§ 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, § 5 ust. 4 pkt 2 regulaminu udzielania refundacji).

P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił¹⁷, że w 2020 r. formę prawną danego podmiotu potwierdzano poprzez wydruk wpisów z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz z Krajowego Rejestru Sądowego, a od 2021 r. oznaczenie formy prawnej zostało wprowadzone do wzoru wniosku.

Odnosnie do liczby wyposażanych lub doposażanych stanowisk pracy, p.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił¹⁸, że praktyką Urzędu (z uwagi na ograniczone środki FP i rozdysponowanie wsparcia jak największej liczbie przedsiębiorców) jest zawieranie umów dot. jednego stanowiska pracy, co pociąga za sobą również konieczność składania pojedynczych wniosków. *„Zastosowanie takiej metody ułatwia realizację umów w przypadku częstych uzupełnień zatrudnienia. Natomiast wszyscy Wnioskodawcy wpisywali konkretną nazwę stanowiska również w liczbie pojedynczej i w sytuacji gdy ubiegali się o większą liczbę miejsc pracy w cz. II pkt 1 Wniosku Dane dot. organizacji planowanego miejsca pracy w ramach wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanej osoby - Rodzaj stanowiska pracy, przy nazwie stanowiska mieli możliwość wpisania ilości stanowisk”*. P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił, że w 2020 r. tylko jeden raz zdarzyła się taka sytuacja, że wnioskodawca ubiegał się o 2 stanowiska pracy.

Ponadto, p.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił¹⁹, że *„...we Wnioskach o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy nie jest wskazana "liczba stanowisk pracy", ponieważ każdy Wniosek dotyczy zawsze tylko jednego stanowiska pracy. Taka procedura została wprowadzona z uwagi na pojawiające się na etapie realizacji Umowy uzupełnienia stanowisk pracy. Podjęto decyzję o podpisywaniu umów tylko na jedno stanowisko pracy i w związku z tym wnioski każdorazowo dotyczą*

¹⁶ Wykaz pn. *Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy (osoby, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 1, 5, 6, 8, 11, 15, 17, 19, 25, 28.

¹⁷ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 23 czerwca 2021 r.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 16 lipca 2021 r.

10342

jednego stanowiska pracy. W sytuacji gdy podmiot chce utworzyć więcej stanowisk pracy składa taką ilość Wniosków - po jednym na każde miejsce pracy”.

Należy zauważyć, że, zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, wniosek o refundację, o której mowa w § 1 ust. 1 pkt 1, zawiera informację o liczbie wyposażanych lub doposażanych stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych lub skierowanych opiekunów. Z treści tego przepisu wprost wynika, że wniosek o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska powinien zawierać odrębną daną wskazującą liczbę wyposażanych lub doposażanych stanowisk pracy.

27. Starosta powiadomił pisemnie (w formie papierowej) wnioskodawców o uwzględnieniu wniosku o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku, tj. zgodnie z § 3 ust. 3 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania.

28. Przyznane przez Starostę podmiotom uprawnionym środki FP na refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy nie były wyższe niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu zawarcia umowy, o której mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i ust. 5 ustawy. Urząd wypłacił refundację w kwotach zgodnych z rozliczeniami i nie wyższych niż ustalono w § 3 ust. 1 umów.

29. PUP w § 8 ust. 5 umów o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy prawidłowo zabezpieczył wykorzystanie środków publicznych. Jako zabezpieczenie zastosowano weksel z poręczeniem wekslowym (aval), tj. formę przewidzianą w § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania. Określono też sytuacje, których zaistnienie skutkuje zwrotem refundacji.

We wszystkich umowach (w § 10) zastrzeżono pracownikom PUP uprawnienie do kontroli w zakresie refundacji. W zbadanych sprawach, PUP przeprowadził kontrole w zakresie utworzenia nowego stanowiska pracy.

Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, Starosta określił termin złożenia zabezpieczenia zwrotu refundacji. Dokumentacja stanowiąca zabezpieczenie zwrotu refundacji została złożona we wskazanym terminie.

30. Wypełniając obowiązek określony w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, podmioty przedłożyły, we wszystkich zbadanych 10 sprawach, rozliczenie zawierające zestawienie kwot wydatkowanych od dnia zawarcia umowy o refundację na poszczególne wydatki ujęte w szczegółowej specyfikacji. Zgodnie z § 5 ust. 5 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, w rozliczeniu są wykazywane kwoty wydatków z uwzględnieniem podatku od towarów i usług; rozliczenie zawiera informację o przysługującym prawie do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego zawartego w wykazywanych wydatkach lub prawo do zwrotu podatku naliczonego.

Stosowany w Urzędzie druk rozliczenia zakupów nie zawierał informacji, czy podmiotowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego w wykazanych wydatkach. P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił²⁰, że „W umowach o refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy oraz o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej jest zawarte zobowiązanie Podmiotu/osoby bezrobotnej do zwrotu „Urzędowi na konto nr: (...) równowartość odliczonego lub zwróconego (...) podatku naliczonego dotyczącego zakupów wymienionych w § 3 ust. 1 pkt 2 dokonanych w ramach przyznanej refundacji w terminie (...) Dodatkowo przy podpisywaniu umów Wnioskodawcy są szczegółowo informowani odnośnie kwestii zwrotu podatku Vat. W Rozliczeniach zakupów czy to w przypadku refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy czy dotacji na podjęcie działalności gospodarczej jest zawarte zobowiązanie płatnika podatku VAT-u do zwrotu jego równowartości w przypadku gdy zdecyduje się on na ubieganie się o jego zwrot. Są również wskazane (identyczne jak w Umowach) dwa terminy na jego zwrot do tutejszego Urzędu. Termin na zwrot wynoszący 90 dni dotyczy sytuacji, gdy płatnik Vat-u w deklaracji podatkowej obniżył swój Vat należny o Vat naliczony. Wyjaśniam, że Urząd od wielu lat jest kontrolowany przez Krajową Administrację Skarbową również pod kątem podatku Vat. Jak dotąd nie zakwestionowano wzoru rozliczenia zakupów. Jednakże, Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku od dnia dzisiejszego wprowadza nowe, uszczegółowione

²⁰ Tamże.

formularze rozliczeniowe dotyczące refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy oraz dofinansowania działalności gospodarczej (...).”

Przedłożony w trakcie kontroli wzór Oświadczenia, stanowiącego część *Rozliczenia zakupów*, został uzupełniony o element wskazany w § 5 ust. 5 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, dotyczący prawa do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego zawartego w wykazanych wydatkach.

31. W ramach obowiązku wskazanego w § 5 ust. 6 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, Urząd dokonywał oceny prawidłowości wykonania umowy, m. in. poprzez weryfikację dokumentów przedkładanych wraz z rozliczeniem (analiza faktur i dowodów zapłaty), umowy o pracę zawartej z osobą bezrobotną oraz zgłoszenia do ubezpieczeń (deklaracja ZUS ZUA). W protokołach w sprawie potwierdzenia faktu utworzenia nowego stanowiska pracy, pracownicy PUP zawarli informację o wyposażeniu zgodnym z przedstawionymi do rozliczenia dokumentami. P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił²¹, że „Dodatkowo, zgodnie z zawartą umową, Pracodawca zobowiązany jest do dostarczenia co 6 miesięcy oświadczenia o zatrudnianiu osoby bezrobotnej na refundowanym stanowisku”.

[Akta kontroli: 65-170, 267-268, 971-2364, 9811-9818, 9847-9876, 9887-9890]

II.4. Prawidłowość wydatkowania środków FP w ramach dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej

32. W 2020 r., 41 osobom przyznano dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej ze środków FP. Do badania wybrano 10 spraw²².

33. Zasady dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej zostały wskazane w *Regulaminie przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej*, stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia.

34. Dokumentacja związana z organizacją i realizacją zbadanych 10 umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej zawierała:

- wnioski o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej zawierające dane i załączniki określone w § 6 ust. 2, 3 i 5 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania oraz adnotacje Urzędu potwierdzające spełnienie przez bezrobotnych warunków, wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia,
- umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, uwzględniające elementy określone w § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania.

35. Stosownie do § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, w 9 przypadkach Starosta w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej powiadomił wnioskodawców, w formie pisemnej w postaci papierowej, o sposobie jego rozpatrzenia. W jednej sprawie²³ Starosta nie dochował terminu wskazanego w ww. przepisie.

Wszystkie zbadane powiadomienia zawierały informację określającą termin złożenia zabezpieczenia, o którym mowa w § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania. Dokumentacja dotycząca zabezpieczenia zwrotu dofinansowania została złożona we wskazanym terminie.

36. PUP w Białymstoku zabezpieczył prawidłowe wykorzystanie środków publicznych w sposób przewidziany przepisami. Stosownie do treści § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, w § 9 ust. 5 umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, zawarto informację o formie zabezpieczenia zwrotu przyznanego dofinansowania w przypadku niedotrzymania warunków w niej określonych. We wszystkich skontrolowanych umowach o dofinansowanie podjęcia

²¹ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 5 sierpnia 2021 r.

²² Wykaz pn. *Dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 2, 9, 16, 17, 23, 26, 30, 32, 34, 39.

²³ Tamże, Lp.: 32.

20944

działalności gospodarczej, wymieniono formę zabezpieczenia wekslem in blanco poręczonym przez 2 osoby wraz z deklaracją wekslową.

37. Przyznane przez Starostę osobom bezrobotnym środki FP na dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej nie były wyższe niż, wymieniona w art. 46 ust. 1 pkt 2 i ust. 5 ustawy, 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu zawarcia umowy, a Urząd wypłacił dofinansowanie w kwotach zgodnych z rozliczeniami i nie wyższych niż ustalono w § 2 ust. 1 umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej.

38. Stosownie do treści § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania oraz § 4 pkt 3 umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, wnioskodawcy dostarczyli rozliczenie przyznanej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej.

39. Rozliczenia przyznanej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej przedłożono w terminie określonym w § 8 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, tj. 2 miesiące od dnia podjęcia działalności gospodarczej.

40. Kontrolujący ustalili, że zakupy wymienione w rozliczeniach przyznanej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej zostały poniesione zgodnie z wymienionymi w § 3 ust. 1 umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej (w tym w 1 przypadku²⁴ zgodnie z aneksem do umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej).

41. W 3 spośród zbadanych 10 przypadków (30%) beneficjenci dofinansowania zwrócili niewykorzystane środki dotacji w łącznej wysokości 1 229,92 zł²⁵ w terminie określonym w § 9 ust. 3 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania.

42. Stosownie do § 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, do złożonych rozliczeń przyznanej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej załączono, złożone na wzorze udostępnionym przez Urząd, oświadczenie bezrobotnego w sprawie ubiegania się o zwrot podatku od towarów i usług za wymienione w rozliczeniu zakupy dokonane w ramach otrzymanego dofinansowania. Stosowany w Urzędzie druk rozliczenia zakupów nie zawierał informacji, czy podmiotowi przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego w wykazanych wydatkach, o czym mowa w ww. przepisie. P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku udzielił w tym zakresie wyjaśnień²⁶, przytoczonych w pkt 30 niniejszego dokumentu. Załączony do wyjaśnień wzór *Rozliczenia przyznanej dotacji na podjęcie działalności gospodarczej* zawierał element oświadczenia dotyczącego prawa do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego zawartego w wykazanych wydatkach.

43. Zgodnie z § 9 ust. 5 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania, Starosta w trakcie trwania umowy o dofinansowanie dokonuje oceny prawidłowości wykonania umowy, w szczególności poprzez weryfikację spełnienia warunku, o którym mowa w § 8 ust. 2 pkt 1 (prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy; do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego). W umowie o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej wnioskodawcy zobowiązali się do:

- nieprzerwanego prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Białegostoku lub powiatu białostockiego przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy – § 4 pkt 9 umowy,
- niezwłocznego informowania Urzędu o każdej przerwie, zawieszeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, wymianie zakupionego sprzętu (...) oraz o każdym przypadku i przyczynach niezrealizowania lub niedotrzymania któregośkolwiek z warunków umowy o dofinansowanie – § 4 pkt 12 umowy.

P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił²⁷, że „...realizując funkcję nadzorczą nad prawidłowym wydatkowaniem środków Funduszu Pracy, do rozliczenia po 12 miesiącach prowadzenia działalności

²⁴ Tamże, Lp.: 34.

²⁵ Tamże, Lp.: 23 (404,02 zł), 26 (110 zł), 32 (715,90 zł).

²⁶ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 16 lipca 2021 r.

²⁷ Tamże.

wymaga (zgodnie z zawartą umową) przedłożenia zaświadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu, zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o okresie podlegania obowiązkowi podatkowemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, Oświadczenia dotyczącego podatku VAT, a w przypadku zakupu na zasadach leasingu potwierdzeń wpłat wszystkich kolejnych rat leasingowych. Ponadto pracownicy Urzędu dokonują wydruku wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, aby potwierdzić, że został spełniony wymóg nieprzerwanego prowadzenia działalności gospodarczej”.

We wszystkich umowach (§ 4 pkt 15) wnioskodawcy zobowiązali się do umożliwienia pracownikom Urzędu przeprowadzenia kontroli w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej. Jednakże, w 2020 r. Urząd nie przeprowadził żadnej kontroli w zakresie realizacji warunków zawartych umów o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej.

P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił²⁸, że w 2020 r. „... takie kontrole nie były przeprowadzane z uwagi na ogłoszony na terenie kraju stan epidemii (ograniczenie kontaktów osobistych)”.

Wszystkie zbadane umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej zostały zawarte w czwartym kwartale 2020 r., co oznacza, że na dzień kontroli nie minął jeszcze termin dostarczenia przez wnioskodawców do Urzędu dokumentacji określonej w § 4 pkt 16 umowy. Niedokonywanie przez Urząd oceny prawidłowości wykonania umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej w trakcie jej trwania stanowiło niezrealizowanie obowiązku określonego w § 9 ust. 5 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania.

[Akta kontroli: 65-170, 287-290, 4787-5586, 9811-9818, 9847-9876]

II.5. Prawidłowość wydatkowania środków FP w ramach prac interwencyjnych

44. Badaniem objęto 10 spraw²⁹ w ramach prac interwencyjnych spośród 137, w których wydatkowano środki FP w 2020 r.

45. Urząd opracował i umieścił na swojej stronie internetowej wzór wniosku o organizację prac interwencyjnych oraz *Regulamin organizowania i finansowania prac interwencyjnych*, stanowiący załącznik nr 1 do zarządzenia.

46. W myśl § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych, we wszystkich zbadanych sprawach, z wnioskiem o organizację prac interwencyjnych do Urzędu wystąpili pracodawcy w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 25 ustawy.

47. Wnioski o organizację prac interwencyjnych zawierały wymagane dane, oświadczenia i zaświadczenia wymienione w § 4 ust. 3, 5 i 6 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych.

48. Starosta poinformował wszystkich 10 wnioskodawców, w terminie 30 dni od dnia złożenia wniosku o organizację prac interwencyjnych, o jego pozytywnym rozpatrzeniu, wypełniając tym samym zobowiązanie wynikające z § 4 ust. 8 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych, a z pracodawcami organizującymi prace interwencyjne zawarł umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych. Ww. umowy, spośród elementów wymienionych w § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych, nie zawierały zapisu o obowiązku informowania Starosty o zmianach w zawartej z bezrobotnym umowie o pracę (wymaganego w § 5 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych).

P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił³⁰, że w ramach umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych „...Pracodawca jest zobowiązany do informowania Urzędu o: - wcześniejszym rozwiązaniu stosunku pracy z osobą zatrudnioną (...) niż przewiduje to umowa o pracę oraz przedkładania odpowiednich dokumentów dotyczących ustania bądź wygaśnięcia stosunku pracy (...); - każdej przerwie, zawieszeniu lub zaprzestaniu prowadzenia działalności, zmianie lub rozszerzeniu profilu działalności,

²⁸ Pisma p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z: 23 czerwca 2021 r., 16 lipca 2021 r.

²⁹ Wykaz pn. *Prace interwencyjne (osoby, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 6, 20, 36, 50, 64, 84, 98, 108, 117, 132.

³⁰ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 16 lipca 2021 r.

10946

zmianach w reprezentacji firmy (...); - każdej zmianie danych kontaktowych (...); - zmianie lokalizacji tworzonego miejsca pracy. Wymienione wyżej sytuacje każdorazowo mają wpływ również na zmianę umowy o pracę. Ponadto wszelkie zmiany postanowień umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych wymagają formy pisemnej w drodze aneksu pod rygorem nieważności". Powyższe „Umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych przez niedopatrzenie nie zawierają zobowiązania pracodawcy do informowania o zmianach w zawartej z bezrobotnym umowie o pracę”.

„Jednakże Urząd zmieni umowę w tym zakresie i wskaże w niej powyższe zobowiązanie pracodawcy”.

Działanie Urzędu polegające na nieokreśleniu w umowach w sprawie organizacji prac interwencyjnych obowiązku informowania Starosty o zmianach w zawartej z bezrobotnym umowie o pracę, było działaniem nieprawidłowym. Zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych, w umowie zawartej z pracodawcą organizującym prace interwencyjne powinien zostać określony taki obowiązek.

49. Stosownie do treści § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych, umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych zawierały (w § 7 ust. 4) zapisy o zobowiązaniu pracodawcy do zwrotu otrzymanej refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od całości kwoty udzielonej pomocy od dnia wypłaty pierwszej kwoty udostępnionych środków, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania Urzędu w przypadku złożenia niezgodnych z prawdą informacji, zaświadczeń lub oświadczeń w zakresie, o którym mowa w art. 37 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

50. Warunek uzgadniania wysokości kwoty zwracanej pracodawcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych, określony w art. 51 ust. 1 ustawy, był realizowany przez Urząd w oparciu o przyznany limit środków na dany rok oraz posiadane zobowiązania poprzez ustalenie m.in. kwoty refundacji w ramach prac interwencyjnych. P.o. Dyrektor Urzędu wyjaśnił³¹, że „O wysokości kwoty refundacji pracodawcy są informowani przed podpisaniem umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych i w przypadku zgody jest ona zawierana”.

W myśl art. 51 ust. 1 ustawy, Starosta zwrócił w 9 przypadkach pracodawcom, którzy zatrudnili skierowanych bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych na okres do 6 miesięcy oraz złożyli wymagane § 2 ust. 2 pkt 8 umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych kompletne *Wnioski o zwrot części kosztów poniesionych na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne za skierowanych bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych*, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych w wysokości określonej w § 4 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 3 umowy. W jednym przypadku³², z powodu niedostarczenia przez pracodawcę do Urzędu kompletnych *Wniosek*, pomimo kilkukrotnego pisemnego wezwania przez PUP do złożenia brakujących dokumentów, Urząd nie zwrócił części kosztów poniesionych na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne za okres 2 miesięcy. W związku z powyższym, PUP przesłał do pracodawcy korektę *Zaświadczenia o pomocy de minimis*.

51. We wszystkich 10 zbadanych sprawach, pracodawcy, u których skierowani bezrobotni wykonywali prace interwencyjne, zawarli z bezrobotnymi umowy o pracę, zgodnie z § 6 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych.

52. Stosownie do treści art. 51 ust. 5 ustawy, Starosta, kierując bezrobotnego do formy aktywizacji zawodowej, jaką są prace interwencyjne, brał pod uwagę jego wiek, stan zdrowia oraz rodzaje uprzednio wykonywanej pracy. Urząd realizował powyższe działanie na podstawie wywiadu (przy realizacji IPD) i w oparciu o analizę danych osoby bezrobotnej w systemie teleinformatycznym Syriusz.³³

53. We wszystkich zbadanych przypadkach pracodawca, stosownie do treści art. 51 ust. 6 ustawy oraz § 2 ust. 2 pkt 2 lit. b zawartej umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych, utrzymał

³¹ Tamże.

³² Wykaz pn. *Prace interwencyjne (osoby, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 36 – za listopad 2019 r. i styczeń 2020 r.

³³ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 23 czerwca 2021 r.

w zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego przez okres 3 miesięcy po zakończeniu refundacji wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne.

54. W zbadanych sprawach nie wystąpiły przypadki wypłaty pracodawcom jednorazowej refundacji wynagrodzenia, o której mowa w art. 51 ust. 4 ustawy.

55. PUP weryfikował na bieżąco zobowiązanie pracodawcy do utrzymania w zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego przez okres 3 miesięcy po zakończeniu refundacji wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne, na podstawie oświadczeń pracodawcy o okresie zatrudnienia skierowanego bezrobotnego przedkładanych wraz z umową o pracę zawartą z osobą bezrobotną.

56. W żadnej z 10 skontrolowanych umów w sprawie organizacji prac interwencyjnych nie wystąpiły przesłanki, o których mowa w art. 51 ust. 7 i 9 ustawy, powodujące obowiązek zwrotu uzyskanej pomocy (wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od całości uzyskanej pomocy).

57. W jednym przypadku³⁴, dotyczącym rozwiązania umowy o pracę przez skierowanego bezrobotnego w trakcie okresu objętego refundacją, Starosta – stosownie do treści art. 56 ust. 5 ustawy – skierował na zwolnione stanowisko pracy innego bezrobotnego³⁵ w okresie wskazanym w art. 51 ust. 8 ustawy oraz w § 8 ust. 1 umowy w sprawie organizacji prac interwencyjnych.

[Akta kontroli: 65-170, 291-296, 5587-8312, 9811-9818, 9847-9876, 10895-10898]

II.6. Prawdliwość wydatkowania środków FP w ramach organizacji staży

58. W 2020 r. wydatkowano środki FP w ramach staży na rzecz 178 osób do 30. r. życia. Do badania wybrano 10 spraw³⁶, z czego w 3 przypadkach Organizatorem stażu było Starostwo Powiatowe w Białymstoku. W myśl § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie stażu, w ww. 3 przypadkach przepis § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie stażu dotyczący zawarcia z Organizatorem umowy nie miał zastosowania.

59. Zasady organizacji staży zostały określone w *Regulaminie dotyczącym organizacji stażu oraz stażu odbywanego na podstawie bonu stażowego przyznanego osobie do 30 roku życia* (dalej: regulamin organizacji staży oraz stażu na podstawie bonu stażowego) stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia. W badanym okresie funkcjonował w Urzędzie druk wniosku o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu wraz z programem stażu, który, po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, stanowił załącznik nr 1 do umowy.

60. Wzór wniosku o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu, jak również zbadane wnioski złożone przez podmioty określone w art. 53 ust. 1 ustawy na stosowanym w PUP wzorze wniosku, nie zawierały elementu wskazanego w § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie stażu, tj. liczby przewidywanych miejsc pracy, na których bezrobotni będą odbywać staż. Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Dyrektora PUP³⁷, „W opracowanym przez tutejszy Urząd Wniosku o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu, Organizator stażu w Części II Dane dotyczące stanowiska pracy stażysty wskazuje liczbę stażystów, która jest jednoznaczna z liczbą miejsc pracy na których bezrobotni będą odbywać staż.”.

Należy zauważyć, że § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie stażu wskazuje liczbę przewidywanych miejsc pracy, na których bezrobotni będą odbywać staż jako odrębną daną, którą powinien zawierać wniosek o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu.

61. W 5 na 10 zbadanych wniosków, stosownie do § 1 ust. 2 rozporządzenia w sprawie stażu, Organizatorzy wskazali imię i nazwisko bezrobotnego, którego przyjmują na staż.

62. We wzorze programu stażu nie został ujęty element wskazany w art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy, tj. określenie opiekuna osoby objętej programem stażu. Zbadane programy stażu również nie określały ww. opiekuna. Według wyjaśnień p.o. Dyrektora PUP³⁸, „Opiekun osoby odbywającej staż jest

³⁴ Wykaz pn. *Prace interwencyjne (osoby, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 63.

³⁵ Tamże, Lp.: 64.

³⁶ Wykaz pn. *Stáže (wykaz osób do 30 roku życia, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 15, 33, 48, 66, 84, 102, 120, 138, 156, 174.

³⁷ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 16 lipca 2021 r.

³⁸ Tamże.

10848

wskazywany we Wniosku o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu oraz w Umowie o zorganizowanie stażu. Program stażu jest załącznikiem do Umowy, a zatem obowiązek wskazania opiekuna stażu został dopełniony. Ponadto opiekunowie stażystów ulegają zmianie. Technicznie łatwiej jest aneksować punkt umowy, a nie zobowiązywać organizatora do przygotowania nowego programu stażu z określeniem nowego opiekuna. Taka procedura jest dla przedsiębiorców najłatwiejsza i mało czasochłonna. W obecnym kształcie organizator otrzymuje jedynie aneks do podpisania”.

Skutkiem działania Urzędu, polegającego na nieokreśleniu we wzorze programu stażu opiekuna osoby objętej programem, do czego obligował art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy, było nieujęcie tego elementu przez Organizatorów we wszystkich złożonych programach stażu.

Ponadto, w czterech³⁹ zbadanych programach stażu nie została odnotowana nazwa zawodu lub specjalności, do czego obligował art. 53 ust. 4 pkt 1 ustawy. Według wyjaśnień p.o. Dyrektora PUP⁴⁰, Organizatorzy omyłkowo nie wskazali nazwy zawodu lub specjalności. „Brak nazwy zawodu lub kodu nie ma żadnego wpływu na prawidłowość realizacji stażu przez bezrobotnego i nie stanowi podstawy do negatywnego rozpatrzenia Wniosku”.

63. Zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie stażu, Starosta w terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku poinformował pisemnie Organizatorów o sposobie rozpatrzenia wniosku.

64. Okoliczności wykluczające odbywanie stażu przez bezrobotnego zostały wskazane w § 1 ust. 3 rozporządzenia w sprawie stażu. Stwierdzono, że wszystkie osoby, którym wydano skierowanie do odbycia stażu u Organizatora spełniły warunki do jego otrzymania.

65. Stosownie do § 4 rozporządzenia w sprawie stażu, Starosta przed skierowaniem bezrobotnego do odbycia stażu skierował go na badania lekarskie, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy.

66. W zbadanych przypadkach zachowano określony w art. 53 ust. 2 ustawy maksymalny termin odbywania stażu. Bezrobotnym w okresie odbywania stażu przyznano, zgodnie z art. 53 ust. 6 ustawy, prawo do stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy.

W jednym przypadku⁴¹ wypłata stypendium nastąpiła po terminie wskazanym w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium, z powodu niedochowania terminu dostarczenia listy obecności wskazanego w § 7 ust. 1 pkt 8 umowy o zorganizowanie stażu.

67. Wszystkie zbadane umowy, o których mowa w art. 53 ust. 4 ustawy, zostały zawarte pomiędzy Starostą a uprawnionymi podmiotami i zawierały wszystkie elementy wyszczególnione w § 5 ust. 1 pkt 1-9 rozporządzenia w sprawie stażu.

68. Stosownie do art. 53 ust. 5 ustawy:

- obowiązek nadzoru nad odbywaniem stażu przez bezrobotnego był realizowany poprzez analizowanie dokumentacji dostarczanej do Urzędu (m.in. comiesięczne rozliczanie list obecności),
- pracodawcy po zakończeniu realizacji programu, o którym mowa w ust. 4, wydali opinie zawierające informacje o zadaniach realizowanych przez bezrobotnego i umiejętnościach praktycznych pozyskanych w trakcie stażu,
Opinie zostały wydane przez Organizatorów w terminie wskazanym w § 6 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie stażu. Stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie stażu ww. opinie zostały przedłożone Staroście wraz ze sporządzonym przez bezrobotnego sprawozdaniem, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie stażu.
- Starosta wydał bezrobotnym zaświadczenie o odbyciu stażu.
Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie stażu, zaświadczenia o odbyciu stażu zawierały dane, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 i 3-7 rozporządzenia w sprawie stażu.

³⁹ Wykaz pn. *Stáže (wykaz osób do 30 roku życia, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 15, 48, 66, 102.

⁴⁰ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 16 lipca 2021 r.

⁴¹ Wykaz pn. *Stáže (wykaz osób do 30 roku życia, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp. 174.

II.7. Prawdliwość wydatkowania środków FP w ramach bonu szkoleniowego

69. Badaniem objęto 10⁴² spośród 64 spraw osób, które objęto finansowaniem ze środków FP w ramach bonu szkoleniowego w 2020 r.

70. W 2020 r., w Urzędzie stosowano formularz *Wniosku o przyznanie bonu szkoleniowego dla osoby bezrobotnej do 30 roku życia*.

71. Wszystkie zbadane wnioski o przyznanie bonu szkoleniowego zostały złożone do PUP przez osoby uprawnione, tj. bezrobotnych do 30. r. życia, wymienione w art. 66k ust. 1 ustawy i zawierały oświadczenia wymagane § 78 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy (dalej: rozporządzenie ws. usług rynku pracy)⁴³.

72. Stosownie do wymagań określonych w art. 66k ust. 2 ustawy, bony szkoleniowe zostały wydane na podstawie indywidualnych planów działania oraz w oparciu o *Uprawdopodobnienie podjęcia zatrudnienia* po przebytych szkoleniu. W 8 zbadanych przypadkach bezrobotni dostarczyli do PUP *Uprawdopodobnienia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej*, wypełnione na wzorze udostępnionym na stronie internetowej Urzędu. W 2 przypadkach pracodawcy zobowiązali się w *Zgłoszeniu oferty pracy – deklaracji zatrudnienia* do zatrudnienia osób bezrobotnych po ukończeniu przez nich szkolenia i uzyskaniu związanych z nim kwalifikacji.

73. Stosownie do wymagań art. 66k ust. 3 ustawy, Starosta określił termin ważności wszystkich zbadanych bonów szkoleniowych.

74. W dziewięciu zbadanych sprawach, Urząd dokonał wypłaty środków FP w terminie określonym w § 5 ust. 1 pkt 2 umowy zawartej pomiędzy Urzędem a Instytucją szkoleniową, na podstawie 13 faktur prawidłowo wystawionych przez Instytucje szkoleniowe. W jednym przypadku⁴⁴ Urząd dokonał płatności za fakturę po terminie 14 dni od dnia wpływu faktury do PUP. Według wyjaśnień p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku⁴⁵, przyczyną opóźnienia w opłaceniu faktury było jej przeoczenie z powodu podpięcia pod inną sprawę. Jednak, „...z tytułu opóźnienia w opłaceniu faktury Urząd nie poniósł dodatkowych kosztów, ponieważ instytucja szkoleniowa nie ubiegała się o odsetki za zwłokę”. Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁶, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Urząd dokonał przelewu środków na rachunki bankowe wskazane w bonach szkoleniowych. Ponadto, w 5 zbadanych przypadkach, stosownie do treści art. 66k ust. 4 pkt 2 ustawy, Starosta w ramach bonu szkoleniowego sfinansował bezrobotnym koszty niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych – w formie wpłaty na konto wykonawcy badania⁴⁷. Zgodnie z art. 66k ust. 4 pkt 3 lit. b ustawy, w 1 przypadku⁴⁸, Starosta sfinansował bezrobotnemu koszty przejazdu na szkolenia – w formie ryczałtu wypłaconego bezrobotnemu, w związku ze szkoleniem trwającym ponad 150 godzin.

75. We wszystkich 10 sprawach związanych z przyznaniem bonów szkoleniowych Starosta zawarł umowę szkoleniową na podstawie § 79 ust. 5 rozporządzenia ws. usług rynku pracy, określającą

⁴² Wykaz pn. *Bony szkoleniowe (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 4, 10, 16, 22, 30, 38, 43, 51, 56, 63.

⁴³ Dz.U. z 2014 r. poz. 667.

⁴⁴ Wykaz pn. *Bony szkoleniowe (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp. 63, wpływ faktury nr 8/06/2020/TK na kwotę 1 331,00 zł 29 czerwca 2020 r., przelew z 23 września 2020 r.

⁴⁵ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 24 września 2021 r.

⁴⁶ t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 305.

⁴⁷ Wykaz pn. *Bony szkoleniowe (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 30, 43, 56 (po 350 zł); 16 (35 zł); 22 (71 zł).

⁴⁸ Tamże, Lp.: 16 (200 zł).

10350

elementy wskazane w § 71 ust. 1 tego rozporządzenia. Ponadto, dokumentacja organizacji szkoleń w ramach bonu szkoleniowego obejmowała:

- programy szkoleń, uwzględniające treści określone w § 71 ust. 3 rozporządzenia ws. usług rynku pracy,
- zaświadczenia potwierdzające ukończenie szkolenia, uwzględniające elementy wskazane w § 71 ust. 4 rozporządzenia ws. usług rynku pracy,
- przyznanie bonu szkoleniowego, zgodnie z § 85 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia ws. usług rynku pracy.

76. Urząd skierował 10 osób bezrobotnych na szkolenia do instytucji posiadających aktualny wpis do rejestru instytucji szkoleniowych, prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, co spełniało wymóg art. 20 ust. 1 ustawy.

77. Stosownie do art. 41 ust. 1b ustawy, PUP w 3 przypadkach zapewnił prawo wyboru świadczenia bezrobotnemu uprawnionemu w tym samym okresie do stypendium oraz zasiłku. W dziewięciu zbadanych sprawach Urząd wypłacił uczestnikom szkoleń stypendia, których wysokość była zgodna z art. 41 ust. 3 oraz 3b ustawy. W jednym przypadku bezrobotny w trakcie szkolenia otrzymywał zasiłek dla bezrobotnych.

78. Wszystkie zbadane bony szkoleniowe zostały zrealizowane prawidłowo. Nie wystąpiły przypadki pokrycia przez PUP kosztów przekraczających wysokość określoną w bonie szkoleniowym, o której mowa w art. 66k ust. 5 ustawy.

[Akta kontroli: 297-304, 7885-9514, 10895-10898]

II.8. Prawidłowość wydatkowania środków FP w ramach bonu stażowego

79. Badaniem objęto 11 spraw⁴⁹ spośród 48 spraw osób, które objęto finansowaniem w 2020 r. ze środków FP w ramach bonu stażowego.

80. Zasady organizacji stażu odbywanego na podstawie bonu stażowego zostały określone w regulaminie organizacji staży oraz stażu na podstawie bonu stażowego.

81. W Urzędzie stosowano wzory wniosków o przyznanie bonu stażowego dla osoby bezrobotnej do 30. r. życia oraz o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu na podstawie bonu stażowego przyznanego osobie bezrobotnej do 30. r. życia.

82. Zgodnie z art. 66l ust. 1 ustawy, osobom bezrobotnym, po pozytywnym rozpatrzeniu wniosków złożonych wg obowiązującego wzoru, zostały przyznane bony stażowe, w których Starosta, wypełniając wymóg art. 66l ust. 3 ustawy, określił termin ważności bonu. Stosownie do art. 66l ust. 2 ustawy, przyznanie bonu stażowego nastąpiło na podstawie indywidualnego planu działania. Pracodawcy zobowiązali się do zatrudnienia bezrobotnego odbywającego u nich staż przez okres co najmniej 6 miesięcy po zakończonym stażu oraz złożyli wnioski o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu na podstawie bonu stażowego przyznanego osobie bezrobotnej do 30. r. życia. Wnioski złożone przez pracodawców uwzględniały elementy określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie stażu. Do wniosków załączony był program stażu, który po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku stanowił załącznik nr 1 do umowy zawieranej z pracodawcą. W zbadanych programach stażu nie został ujęty element wskazany w art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy, tj. określenie opiekuna osoby objętej programem stażu. Zbadane programy stażu również nie określały ww. opiekuna. P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku udzielił w tym zakresie analogicznych wyjaśnień⁵⁰, jak w kwestii organizacji staży (pkt 62 niniejszego dokumentu).

⁴⁹ Wykaz pn. *Bony stażowe (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 6, 8, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 26.

⁵⁰ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 12 lipca 2021 r.

W jednym przypadku⁵¹ w programie stażu nie została określona nazwa zawodu lub specjalności, której program dotyczy, wymagana w art. 53 ust. 4 pkt 1 ustawy. P.o. Dyrektor PUP w Białymstoku wyjaśnił⁵², że Organizator omyłkowo jej nie wpisał.

83. Zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie stażu, Starosta w terminie miesiąca od dnia otrzymania wniosku poinformował pisemnie Organizatorów o sposobie rozpatrzenia wniosku.

84. Umowy o zorganizowanie stażu, o których mowa w art. 53 ust. 4 ustawy, odbywanego w ramach bonu stażowego zawierały elementy wskazane w § 5 ust. 1 pkt 1-9 rozporządzenia w sprawie stażu.

85. Stosownie do § 4 rozporządzenia w sprawie stażu, Starosta przed skierowaniem bezrobotnego do odbycia stażu skierował go na badania lekarskie, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy.

86. W związku z rozpoczęciem stażu, zgodnie z art. 53 ust. 6 ustawy, wydawana była decyzja o przyznaniu prawa do stypendium w wysokości stanowiącej 120% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy. Stypendium zostało wypłacone zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium.

87. Stosownie do art. 53 ust. 5 ustawy:

- obowiązek nadzoru nad odbywaniem stażu przez bezrobotnego był realizowany poprzez analizowanie dokumentacji dostarczanej do Urzędu (m.in. comiesięczne rozliczanie list obecności),
- pracodawcy po zakończeniu realizacji programu, o którym mowa w ust. 4, wydali opinię zawierającą informacje o zadaniach realizowanych przez bezrobotnego i umiejętnościach praktycznych pozyskanych w trakcie stażu,

W 10 przypadkach opinie zostały wydane przez Organizatorów w terminie wskazanym w § 6 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie stażu. W 1 przypadku⁵³ opinia Organizatora dotycząca zadań realizowanych przez bezrobotnego w okresie odbywania stażu, tj. od 5 sierpnia 2019 r. do 4 lutego 2020 r., została opatrzona datą 14 lutego 2020 r., tj. po terminie wskazanym w § 6 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia. Stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie stażu ww. opinie zostały przedłożone Staroście wraz ze sporządzonym przez bezrobotnego sprawozdaniem, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie stażu.

- Starosta wydał bezrobotnym zaświadczenie o odbyciu stażu w ramach bonu stażowego. Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie stażu, zaświadczenia o odbyciu stażu zawierały dane, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 i 3-7 rozporządzenia w sprawie stażu.

88. Zgodnie z art. 66l ust. 4 ustawy, 5 pracodawcom, którzy zatrudnili bezrobotnego przez deklarowany okres co najmniej 6 miesięcy po zakończonym stażu, Starosta wypłacił premię w prawidłowej wysokości. W pozostałych 6 przypadkach⁵⁴ pracodawcy nie otrzymali premii, ponieważ:

- nie złożyli wniosku o wypłatę premii w ramach umowy o zorganizowanie stażu odbywanego na podstawie bonu stażowego, o którym mowa w § 10 ust. 2 umowy o zorganizowanie stażu odbywanego w ramach bonu stażowego (2 przypadki),
- stażysta zrezygnował z zatrudnienia u pracodawcy (2 przypadki),
- z powodu stanu epidemii, w związku z zobowiązaniem zatrudnienia stażysty na umowę o pracę zawartym w § 9 umowy o zorganizowanie stażu odbywanego w ramach bonu stażowego, pracodawcy zwrócili się z prośbą o: zwolnienie z obowiązku zatrudnienia stażysty (1 przypadek); wyrażenie zgody na zatrudnienie stażysty na umowę zlecenie (1 przypadek). W obu ww. sprawach do pracodawców zostało skierowane pismo wyrażające zgodę na powyższe prośby oraz informujące o tym, że nie zostanie wypłacona premia.

Zespół kontrolerów, mając na uwadze § 17 umów o zorganizowanie stażu odbywanego na podstawie bonu stażowego w brzmieniu „Wszelkie zmiany postanowień niniejszej umowy wymagają formy pisemnej w drodze aneksu pod rygorem nieważności”, stwierdza, że w obu

⁵¹ Wykaz pn. *Bony stażowe (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp. 21.

⁵² Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 12 lipca 2021 r.

⁵³ Wykaz pn. *Bony stażowe (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp. 8.

⁵⁴ Tamże, Lp.: 11, 15, 17, 21, 25, 26.

12352

przypadkach powinien zostać zawarty aneks do umowy. Zgodnie z wyjaśnieniami p.o. Dyrektora PUP⁵⁵, „W chwili dokonywania tych czynności technicznych występował stan epidemii i kontakty zostały ograniczone do niezbędnego minimum. Urząd przekazywał dokumentację mailowo. Dlatego też zdecydowano o poinformowaniu organizatora pisemnie o wygaśnięciu zobowiązania (oświadczenie woli jednej ze stron). Ponadto był to okres, w którym pracownicy wykonywali czynności organizacji staży i obsługi tarczy antykrzysowej w zakresie art. 15ztc. Dlatego też wszystkie możliwe czynności ograniczono do minimum. Ponadto zmiana ta nie miała wpływu na przebieg stażu, który się już zakończył, dotyczyła jedynie zatrudnienia po stażu.”

Zespół kontrolerów zwraca uwagę, że fakt wyrażenia zgody na niezatrudnienie/zatrudnienie na umowę zlecenie stażysty, nie zwalniał Urzędu z obowiązku aneksowania umowy o zorganizowanie stażu odbywanego w ramach bonu stażowego, w przypadku zmiany jej postanowień.

[Akta kontroli: 65-170, 269-272, 2505-3616, 9833-9838]

II.9. Prawidłowość wydatkowania środków FP w ramach bonu na zasiedlenie

89. W 2020 r. Starosta zawarł 5 umów o przyznanie bonu na zasiedlenie bezrobotnemu do 30 roku życia podejmującemu zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą. Badaniem objęto 100% spraw dotyczących bonów na zasiedlenie⁵⁶.

90. W badanym okresie w Urzędzie obowiązywał wzór *Wniosku o przyznanie bonu na zasiedlenie osobie bezrobotnej do 30 roku życia oraz Regulamin przyznawania bonu na zasiedlenie bezrobotnemu do 30 roku życia podejmującego zatrudnienie*, stanowiący załącznik nr 5 do zarządzenia.

91. Środki FP wydatkowane na bon na zasiedlenie otrzymały osoby uprawnione, posiadające status osób bezrobotnych.

92. Stosownie do art. 66n ust. 1 ustawy, w każdej ze zbadanych spraw, na wniosek bezrobotnego do 30. roku życia Starosta, na podstawie umowy, przyznał bon na zasiedlenie w związku z podjęciem przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

93. We wszystkich zbadanych przypadkach Starosta pisemnie poinformował wnioskodawców o pozytywnym rozpatrzeniu *Wniosku o przyznanie bonu na zasiedlenie osobie bezrobotnej do 30 roku życia*, w terminie nieprzekraczającym określonego w art. 35 k.p.a.

94. Wszyscy wnioskodawcy, którzy otrzymali bon na zasiedlenie w 2020 r., w terminie określonym w art. 66n ust. 3 pkt 1 ustawy dostarczyli do Urzędu dokumenty potwierdzające podjęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i oświadczenie o spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2. Stosownie do treści art. 66n ust. 3 pkt 2 ustawy, w 1 przypadku⁵⁷ dotyczącym utraty zatrudnienia przez bezrobotnego w trakcie realizacji bonu na zasiedlenie, przedstawił on Urzędowi w terminie wymaganym w art. 66n ust. 1 pkt 2 ustawy oświadczenie o utracie zatrudnienia, oświadczenie o podjęciu nowego zatrudnienia wraz z wymaganym oświadczeniem o spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

95. W ramach bonu na zasiedlenie przyznano wnioskodawcom środki FP w wysokości określonej w art. 66n ust. 2 ustawy oraz § 3 umowy o przyznanie bonu na zasiedlenie, nie wyższej niż 200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę.

⁵⁵ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 12 lipca 2021 r.

⁵⁶ Wykaz pn. *Bony na zasiedlenie (wykaz osób, za które wydatkowano środki Funduszu Pracy w 2020 r.)*, Lp.: 1, 2, 3, 4, 5.

⁵⁷ Tamże, Lp. 1.

96. Wnioskodawcy dochowali terminu określonego w art. 66n ust. 3 pkt 3 ustawy (do 8 miesięcy od dnia otrzymania bonu na zasiedlenie) na udokumentowanie pozostawania w zatrudnieniu lub wykonywania innej pracy zarobkowej przez okres 6 miesięcy.

97. Umowy o przyznanie bonu na zasiedlenie, zostały zrealizowane prawidłowo. W zbadanych sprawach nie wystąpiły przypadki konieczności zwrotu środków FP, o których mowa w art. 66n ust. 5 ustawy.

[Akta kontroli: 65-170, 305-307, 9515-9790]

II.10. Finanse

98. W Podziale środków Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na 2020 rok ujęto wydatki w wysokości ogółem 184 915 725,95 zł.

99. Na badane instrumenty rynku pracy w 2020 r. wydatkowano ogółem środki FP w kwocie 5 683 315,63 zł, w tym na:

- dodatki aktywizacyjne kwotę 1 299 987,20 zł, z czego wydatki objęte badaniem wyniosły 10 898,70 zł i stanowiły 0,84% kwoty wydatkowanej ogółem,
- refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy kwotę 766 465,53 zł, z czego wydatki objęte badaniem wyniosły 290 524,19 zł i stanowiły 37,9% kwoty wydatkowanej ogółem,
- działalność gospodarczą kwotę 1 082 943,09 zł, z czego wydatki objęte badaniem wyniosły 243 657,08 zł i stanowiły 22,49% kwoty wydatkowanej ogółem,
- prace interwencyjne kwotę 445 614,91 zł, z czego wydatki objęte badaniem wyniosły 31 954,07 zł i stanowiły 7,17% kwoty wydatkowanej ogółem,
- staże kwotę 1 553 260,05 zł, z czego wydatki objęte badaniem wyniosły 48 846,87 zł i stanowiły 3,14% kwoty wydatkowanej ogółem,
- bon szkoleniowy kwotę 308 787,14 zł, z czego wydatki objęte badaniem wyniosły 63 598,36 zł i stanowiły 20,59% kwoty wydatkowanej ogółem,
- bon stażowy kwotę 177 537,71 zł, z czego wydatki objęte badaniem wyniosły 69 849,74 zł i stanowiły 39,34% kwoty wydatkowanej ogółem,
- bon na zasiedlenie kwotę 48 720 zł, z czego wydatki objęte badaniem stanowiły 100% kwoty wydatkowanej ogółem.

[Akta kontroli: 9837, 9891-9894, 9909-9926]

III. Informacje o kontroli

Kontrolę przeprowadził, upoważniony przez Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii, a następnie przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej⁵⁸, Zespół kontrolerów w składzie:

- Ewa Buczek, główny specjalista, kierownik Zespołu,
- Beata Wrześniewska, główny specjalista, członek Zespołu.

Czynności kontrolne przeprowadzono od 31 maja do 27 sierpnia 2021 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białymstoku, z siedzibą przy ul. Pogodnej 63/1, 15-365 Białystok.

W okresie objętym kontrolą Urzędem kierowali:

- Pani Dorota Kolenda, która została powołana przez Starostę Powiatu Białostockiego z dniem 1 października 2015 r. na stanowisko Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku – do dnia 28 maja 2020 r.,
- Pan Piotr Matusiak, któremu Starosta Powiatu Białostockiego powierzył od dnia 29 maja 2020 r. pełnienie obowiązków Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku.

⁵⁸ Upoważnienia z: 27 maja 2021 r. nr 27/2021, 28/2021; 8 września 2021 r., nr BKA.0121.29.2021, BKA.0121.30.2021.

10954

Kierownik jednostki kontrolowanej nie zgłosił zastrzeżeń do *Projektu wystąpienia pokontrolnego* z 21 października 2021 r.

IV. Zalecenia

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia zalecam:

1. W zakresie realizacji działań związanych z przyznawaniem i wypłacaniem dodatku aktywizacyjnego, zaprzestanie stosowania wymogu dostarczenia zaświadczenia od pracodawcy potwierdzającego zatrudnienie przez osoby, którym przyznano prawo do dodatku aktywizacyjnego, do 10. dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, tj. niewskazanego w przepisach ustawy oraz rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium, skutkującego w przypadku jego niedostarczenia wydaniem decyzji o utracie prawa do dodatku aktywizacyjnego.
2. Wdrożenie w Urzędzie mechanizmów zarządczych zapewniających:
 - 2.1. uwzględnienie, w dokumentacji związanej z realizacją instrumentów rynku pracy, wszystkich elementów wskazanych w ustawie oraz odpowiednich aktach wykonawczych do ustawy, w szczególności:
 - we wnioskach o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy ujęcie oznaczenia formy prawnej prowadzonej działalności (§ 2 ust. 2 pkt 1 lit. h rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania) oraz informacji o liczbie wyposażanych lub doposażanych stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych lub skierowanych opiekunów (§ 2 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania),
 - w umowach w sprawie organizacji prac interwencyjnych określenie obowiązku informowania Starosty o zmianach w zawartej z bezrobotnym umowie o pracę, wymaganego w § 5 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie prac interwencyjnych,
 - we wnioskach o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu ujęcie elementu dot. liczby przewidywanych miejsc pracy, na których bezrobotni będą odbywać staż, wskazanego w § 1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie stażu,
 - w programach stażu określenie opiekuna osoby objętej programem stażu, wskazanego w art. 53 ust. 4 pkt 5 ustawy,
 - 2.2. ocenę prawidłowości wykonania umowy o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej w trakcie jej trwania, stosownie do treści § 9 ust. 5 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania,
 - 2.3. dokonywanie zmian warunków realizacji umowy o zorganizowanie stażu dla bezrobotnego w ramach bonu stażowego w sposób i w formie określonych w tej umowie.
3. Wzmocnienie systemu nadzoru w celu zapewnienia terminowego:
 - 3.1. wypłacania dodatku aktywizacyjnego, zgodnie ze wskazaniem określonym w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przyznawania dodatku aktywizacyjnego i stypendium,
 - 3.2. powiadamiania o uwzględnieniu wniosku o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej, zgodnego z § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie refundacji i dofinansowania,
 - 3.3. regulowania zobowiązań wobec instytucji szkoleniowych.

W związku z już podjętymi w Urzędzie działaniami korygującymi⁵⁹, zwracam się o przedłożenie informacji o sposobie wykonania zaleceń w pozostałym zakresie, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*.

Od *Wystąpienia pokontrolnego* nie przysługują środki odwoławcze.

z up. MINISTER
Stanisław Szwed
SEKRETARZ STANU

01.12.2021r.
Dyrektor
Biura Kontroli i Audytu
Marcin Szewczyk

NACZELNIK WYDZIAŁU
Magdalena Machulska
20.11.2021

Główny Specjalista
Ewa Buczek
30.11.2021r.

Główny Specjalista
Beata Wrześniewska
30.11.2021r.

niepodlega

⁵⁹ Pismo p.o. Dyrektora PUP w Białymstoku z 4 listopada 2021 r., znak 130.091.0.3.2021.

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa
e-mail: info@mrrips.gov.pl, tel. 222-500-108

POLSKA
STULECIE ODYSKANIA
WISPOŁOŻOŚCI